

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„P. edinstvo je moč“.

„EDINOST“
izhaja po trikrat na teden v šestih izdajah ob torekih, četrtekih in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesce . . . 3.— . . . 4.50 za pol leta . . . 6.— . . . 9.— za vse leto . . . 12.— . . . 18.— Narednine je plačevati naprej na naročbe brez priložne navedbe se sprava na zira.

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč., izven Trsta po 4 nč.

Oglas se računa po tarifu v petitu; za naslove s debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulice Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Narednine, reklamacije in oglase sprejema upravništvo ulice Molino picolo št. 3, II. nadst. Narednine in oglase je plačevati loco Trst. Odprta reklama oje se prosto pošiljamo.

Slavnost v Barkovljah.

Rekli smo pred nekoliko dnevi, da Barkovlje najbrže še niso videle kaj tacega. In danes rečemo lahko: ne, niso videle! Ne, še več rečemo lahko: vsa okolica ni še videla take slavnosti, na kateri bi si bili podali v taki bratski zlogi roko meščani in zastopniki vse okolice. Množice so prihajale od vseh strani...

No, predno spregovorimo nekoliko besed o slavnosti otvorjenja narodnega doma v Barkovljah, devoli nam, cenjeni čitatelj, da napišemo par opazek. Po našem menenju: prav umestnih opazek. Umestnih sosebno z ozirom na žalostne dogodke, katerim je bilo pozorišče barkovljansko selo v nedavni prošlosti.

Minola nedelja je bila zelo poučna za one, ki ne poznajo našega ljudstva in je sodijo krivo, bodisi v svoji narodni jednostranosti, bodisi, ker svoje sodbe ne morejo odtegniti uplivu političkih dogodkov in hipno gospodovalnih političkih struj! Minola nedelja je dokazala, kako miroljubno je naše ljudstvo ravno v Barkovljah; in da so videli to ljudstvo oni, ki so je žalili o in po zadnjih volitvah, ganiti bi se jim moralo v prsih nekaj sličnega — obžalovanju. In oni, ki je videl v nedeljo, kako mirno, kako dostojno, kako pošteno so nastopali uprav oni, ki so se bili spozabili onega usodnega večera in so prišli v navskrižje z zakonom: oni je mogel umeti še le, kako silno je moralo takrat vreti v čustvovanju teh ljudi, kako sta jim morala žgati v dušo bol in žalost na porazu poštene domovinke stvari....! Na tisoče je bilo v nedeljo ljudi v Barkovljah, iz vseh slojev, od okoličanskega razumnika do najbornejega težaka; vršili so se sprevedi po javni ulici, svirale so godbe, srca so plapolala v narodnem navdušenju, ali vse popoldne in vso noč ni bilo zabeležiti ni najmanje neprijetnosti, da si je bilo v Barkovljah tudi

mного meščanov italijanske narodnosti!! Zgodilo se ni ničesar, ker ni — nikdo izzival. To je resnica in iz te resnice naj si crpijo pouk oni, ki si prisvajajo sodbo o duševni kakovosti okoličanov, v kolikor so isti na naši strani. In ta sodba mora biti le ugodna; ista se ne more glasiti drugače nego: to je narod poštenjakov!

Na hiši narodnega doma v Barkovljah je visela velikanska trobojnica. In skozi vrata, nad katerimi je visel ta nad vse dragi nam znak, to vidno znamenje našega narodnega bitja, so vstopale množice; neprestano, kakor črn oblak. Toda minole nedelje smo dokazali, da ta naša zastava ni znak vojne, ampak znak miru in civilizacije! In kakoršnji smo bili minole nedelje, taki smo bili vsikdar v svojih srcih! Pa ako je kedaj prišlo drugače, tedaj krivda gotovo ni bila na naši strani. Na pričo pokličemo lahko svoj narod, ki pazno zasleduje naše dejanje in nehanje, da nikdar nismo rekli temu narodu: Sovraži družega, dvigni roko nanj! Pač pa smo mu klicali in mu bodemo klicali vedno, dokler bode potreba zahtevala tako: Varuj svojo! Varuj svoja tla! Kakor je navdušeno vsklikala minole nedelje tudi dražestna deklamovalka gospodičina Starčeva, in so njoni vskliki kakor električna iskra delovali na stotine in stotine src. Varuj svojo!

Ali je ta vsklik res bojni klic? Ali je res grešnik oni, ki hoče varovati — svoje? Ne, to je klic miru in sprave; kajti miru in sprave je iskati le tam, kjer pravica razteza svoja varna krila. Pravica pa zahteva: vsakemu svoje! Ko ne bode nikogar, ki bi hotel stezati svoje roke po našem, pokažemo mi Slovenci, da smo element miru.

V tem zmislu izrekamo iskreno željo, da bi skoro napočili časi, ko se bodo mogli v novem našem domu v Barkovljah zbirati Slovenci: zadovoljni se svojo usodo, spoštavajoči druge, ljubeči sebe, udani svojemu rodu, svojemu Bogu in svojemu ce-

sarju, nikomur na škodo, a sebi in svojem rodu v blagor, v srečo in v prosvetah! Le od naših nasprotnikov je zavisno, kedaj postanejo naši napori izključljivo gospodarske in kulturne naravi!

In tako nam je govoril vsem iz srca prvak in voditelj naš, gospod Ivan Naberger, ki je pisal iz tujine:

„Zadržan osebno udeležiti se današnjega velopomenjivega dne, pomenjivega za rodoljubne uzorne Barkovljane in za vse Slovence okolice tržaške, zbrane na današnji slavnosti, kličem Vam iz daljave, da sem v duhu z Vami, da se veselim z Vami na zasutju tega narodnega podjetja po vrlih rodoljubnih barkovljanskih. Želim iz dna svoje duše, da bi vsemožni Bog blagoslovil Vaše narodno podjetje, katero naj raste, cvete in rodi mnogo sadu, v blagor Vaš in v blagor našega milega naroda slovenskega! V to ime pomagaj Bog! Bog živi miroljubne Slovence in Slovenke na današnji veselici v Barkovljah! Živeli!“

Rekli smo že, da so ljudje prihajali v trumah na to pomenljivo slavnost. Od vseh strani okolice je prišlo ljudij. Zastopana so bila deloma v velikem številu, deloma po deputacijah: „Slovanska čitalnica“, Tržaški „Sokol“, „Slov. pevsko društvo“, „Kelo“, „Slava“ od sv. M. Mag. spodnje, „Velesila“ iz Škednja, „Hajdrih“ s Proseka, „Danica“ s Kontovelja, „Skala“ iz Križa, „Zarja“ iz Rojana in „Bralno in pevsko društvo“ z Opčin; potem gospodarski društvi iz Škednja in sv. Ivana, kons. društvo iz Rojana, Čitalnica iz Škednja, politično društvo „Edinost“, obe delalski podp. društvi in morda še katero drugo društvo, katerega si nismo mogli zabeležiti. Sosebno slovesen je bil vsprejen Križanov in Škedenjcev, ki so prišli po morju. Ko so se ladije približale bregu, svirala je godba. Škedenjce je lepim govorom pozdravil g. Hr. Ražem, a odgovoril mu je predsednik „Velesile“, g. Fr

nego njej, svoji Zorki, tam v Ptujju na Štajerskem, kajti nije ljubljeni obrazek me je spremljal vso pot in se mi sedaj smehljaj celó iz kozarca.

„Da, Zorka, moja izvoljenka. Pa vendar, malo sem hud na te. Obljubila si mi o veliki noči, da prideš o Binkoštih k svoji sestri in Kras, jaz pa seveda tudi tja, a sedaj moram v potu svojega obraza na strani Olge in Stane sopihati po stari openski cesti, ker mi nisi nič pisala, da prideš.“

Ko sem slutil, da se Olga in Stana ne divite več, sem pa zopet priskočil iz gostilne, nadejaje se na tihem, da se kmalu zopet najde kak drug — diven razgled.

Nekako v sredini poto, od koder imaš v Trst ravno tako daleč kakor na Opčine, ustavila sta se Nitič in Minka.

„Kolovrat!“ drl se je Nitič, a nekdo mu je odgovarjal:

„Kolovrat!“ Seveda sem mislil, da je bila to Minka, ker mimo capljskoči tržaški izletniki bi si vendar ne upali kaj takega reči Nitiču s širokimi hlačami.

„Teslo!“ je zaupil Nitič.

„Teslo!“ se mu je odgovarjalo.

„Krava!“ — „Krava!“ — „Osel!“ „Osel!“ — „Bedak“ — „Bedak!“

(Pride še.)

PODLISTEK

Moje Binkošti na Krasu.

Potopisna novela. — Spisal Gromozenski.

Olga je nosila rudečo, zelo lahno obleko, da je bilo videti njene lepe polne oblike; na bel klobuk je dejala tri rudeče makove cvete. Stana je oblekla modro obleko in imela na belem klobuku pest jagodovih cvetov ter je izgledala se svojimi nežnimi oblikami in milim bledim obrazom, kakor bi imela jetiko.

Brez ovinkov obesila se je Minka za Nitičevo desnico, a jaz sem tiho sopihal pri Olgi in Stani, ter s hudo slutnjo božal svoj trebušček, ki je brezskrbno kazal svojo dostojno velikost.

Opčine leže nad Trstom, Trst pa pod Opčino. To razmerje je zvezano s tremi cestami. A za poštene izlete z rudečo-modro belo oblečenimi damami in širokohladičim Nitičem se nikakor ne smejo jemati v poštev ozke stranske pešpoti. Izbrali smo si srednjo pot, staro opensko cesto; to pa iz različnih vzrokov. Nitič, ker se najhitreje pride do nje, a po njej najhitreje iz Trsta, česar je menda že dolgo čakal, kajti z Minko sta se vodila za roke, se smejala, in njiju glavi se sti našli čisto sumljivo blizo jedna drugi; zelo poetično nadahnjene dame so izvolile to pot radi mnogih cvetie, katere so trgale neusmiljeno ter si jih devale v nedrija, na klobuk, no, razposajena Olga venčala

je celó mojo pokveko; jaz pa, no jaz, ker sem čul praviti, da je ob tej cesti nekaj dobrih gostiln.

Da me pa katera mila čitateljica ne boče sodila krivo, meneča, da sem pijanček, moram povedati, da je pot lepa, zelo lepa, brez vseh poklonov, in ko bi ne bilo tiste hude vročine, ne vem, ako bi jej ne posvetil kakega soneta ali celó kakega modernega portreta.

Ako pa je bil človek rojen na zelenem Štirske, kakor jaz, ako je torej Štajarec, tam vzgojen in zrejen ter navajen na blaženi hlad, pa je prišel na binkoštno nedeljo na staro opensko cesto, ko trosi solnce po njej najdebeleje žarke svoje, draga čitateljica, potem pač ne smeš zahtevati, da bi se ogibal ob potu ležečih gostiln.

Ves sem bil moker; sam ne vem, od kje se je jemalo toliko mokrote. No, menda je imel prav negovski gospod nadučitelj, ki me je učil, da človek sestoji iz grozno mnogo vode. Vendar pa sem slastjo užival krasen razgled na Trst in morje ter ga hvalil dostojno. Čudno pa, da sem ravno pri gostilnah našel na najlepše razglede, na katere sem pošteno opozarjal Olgo in Stano.

„Divno, nebeško!“ skrivoma pa sem brisal pot s čela in željno gledal gori v gostilniško znamenje, „res, kaj takega pa še nisem videl.“

Dami sti se začeli diviti, jaz sem pa smuknil v gostilno. Da si operem svojo vest, kakor neroden vitez Olge in Stane, domislil sem se že pri prvem kozarcu nežnega spola, a nisem napil njima,

Šuman. Oba govornika sta naglašala tesno vzajemnost med okoličani. Križane je pozdravil predsednik društva „Adrije“ g. Drag. Pertot.

Med glasnim vsklikanjem in veselimi koraknicami pomikala sta se oba spreveda na vrt Narodnega doma. A ko so mili gostje došli na vrt, pozdravilo jih je že tam zbrano občinstvo vslikanjem, ploskanjem in mahanjem klobuki. Isti burni prizori so se ponovili, ko je došel spreved domačinov. Dika v sprevedu pa so bila dekleta v divnih narodnih nošah velikimi trobojnimi trakovi čez prsa.

Kar hkratu je bil vrt tako napolnjen, da niti govora ni bilo več o kakem gibanju. Kjer si bil, tam si moral ostati. V vrtu je bilo najmanj 2500 ljudi, glava pri glavi. In koliko jih je moralo oditi, ker niso mogli več notri! Ves vrt je bil odičen bogato zastavami in lampijoni. Nad uhom v vrt je bil napis: „Pozdravljeni ob Adriji!“ Pred odrom je visela krasna nova zastava, ki so jo darovale pevke društvu „Adrija“. Na zastavi sta visela trakova z napisoma: „Slovenske pevke, Barkovlje 1897“.

Pevski in godbeni del sta se vršila ob naraščajočem navdušenju občinstva. Malone vse pevske točke so morali ponavljati. Osobito sta ugajala Volaričev ženski zbor „Divja rožica“ — vse pevke so bile v narodnih nošah, zares diven prizor je bil to — in pa veliki Novakov zbor „Hrvatskoj“. „Himno pev. društva Adrije“ so morali ponoviti celó trikrat. Pa je bilo tudi užitka ne le za uho, ampak tudi za oko! Veliko število pevcev, pevke v narodnih nošah, v ospredju krasna devotka okoličanka, ponosno držeča v roki novo zastavo, a na vso to divno sliko se je sipal magični bengalični svit. In ko je sedaj mogočuo, sedaj milo donela himna naše „Adrije“, tedaj se je navdušenja vihar razlegal v temno noč.

Igro „Na mostu“ so kaj dobro uprizorili domači diletantje. Občinstvo se je zabavalo izborno. Je pa bilo tudi dobro ruzpoloženo. Vsa hvala igralcem in igralcem!

Biser-točka na programu je bila tudi jako primerna deklamacija Gregorčičevega umotvora „Naš narodni dom“. Kako lepo je dražestna gospodičina Dragotina Starčeva podajala misel pesnikovo o graditeljih narodnega doma! To je segalo v srce. Lahko rečemo, da ga ni bilo med občinstvom, ki ne bi bil vslikal v svojem srcu s pesnikom in deklamovalko, da tu morami biti mi gospodarji in Bog in naši carji! Da, zaplapolala so srca v ljubezni do te zemlje, ki je naša last.

Na krasnem izvršenju programa ima mnogo zaslug g. pevovodja Hrabreslav Ražem. Ta gospod je res neumorno delaven. Pa tudi veteranska godbi pod vodstvom gospoda Ferd. Majcena treba priznati, da je častno rešila svojo nalogo.

Po dovršenju programa jela so prepevati posamična pevska društva. A, žal, ko se je zabava razvila nalepše, usul se je silen dež in vsa ogromna masa se je morala umakniti v notranje prostore, kjer se je nadaljevala zabava, kolikor je bilo možno v silni gneči. A tudi druge gostilne so se napolnile hkratu. Zlasti so v stari gostilni obrtn. društva prepevala društva „Danica“, „Kolo“ in „Bralno in pevsko društvo na Opčinah“. Povsodi je bilo navdušenje neopisno. Nepozaben pa nam ostane prizor, ko so odhajale ladije se Škedenjci in Križani. Poslavlanje je bilo najprisrčnejše, le brat brata more pozdravljati tako. Godba je svirala in pesem slovenska je milo, čarobno donela v temno noč in tajnostno so zvoki se od daleč sem po morji prihajali na breg, pošiljaje zadnje pozdrave in izražaje nado, da se skoro zopet snidemo! Oni, ki so odpluli in mi, ki smo ostali na bregu, pa smo čutili v prsih sladko zavest in tolažilno nado, da na tej zemlji ostanemo vendar gospodarji mi in Bog in naši carji!

* * *

Še enkrat moramo povdariti, da se na vsej slavnosti, ni na vrtu, ni na ulici, ni dogodila najmanja nevšečnost, ki bi kalila lepo vsekupno harmonijo. Vrlima odboroma „obrtnijskega društva“ in „Adrije“ v Barkovljah moramo čestitati na prekrasnem vspehu. Nadkrillili so naše nade, ker — to je treba povdariti — v Barkovljah vlada sedaj med domačini taka sloga, kakor še nikdar doslej. Tako bodi, tako ostani!

Še nekaj bi bili kmalu pozabili. Sredi vrta stoji velika lepa kamenita miza in na mizi je čitati napis: „V spomin odprtja „Narodnega doma“ darovali barkovljanski klesarji. „Čast tem možem žuljavih rok.“

In čast komur čast! Po intenciji Barkovljanov in vsega občinstva isreči moramo svoje priznanje na zares taktne vedenju redarstva sploh in na dobrohotnem vedenju višega gosp. komisarja Bacherja. Kjer se tako vedejo javni organi, tam se ni bati ne upornosti in ne izgredev. To povdarjamo še enkrat na adresu vsem onim, ki so toli strogo obsojali čine okoličanov povodom zadnjih volitev.

DOPISI.

S Pomjansčine. (Iz dop.) (Koperski gospodje, prijatelji ljudstva)? —

„Benedetti nostri amici“! — uprav te besede slišali smo v dneh 22. in 23. svečana, to je ob času prvotne volitve za IV. kurijo v Pomjano. Da, koperski gospodje, so tako klicali svoje volilce, ker so jih takrat rabili, a — danes? Poglejmo, govoré naj fakta!

Pred kratkim časom došlo je na občino v Kopru, menda od podjetnikov namerovane nove železnice Trst-Koper in dalje, vprašanje, se bi-li moglo dobiti v Kopru, in seveda tudi v okolici, kaj delavcev za železnično progo. Prav tako; podjetniki namerovane železnice so bili tako poštene, da so vsaj vprašali najpopred po domačih ljudeh. Ne pa tako koperski župan, ki je za časa volitev ((posebno na Pomjansčini) „velik prijatelj“ Pomjanskih volilcev. Čujte vsi pripadniki italijanske stranke na Pomjansčini, čujte vsi poljedelci na Kopersčeni in tudi v Kopru samem — saj je ondi tudi še poštenih Italijanov — kaj so vaši „prijatelji“ ali po vaše, „amici nostri“ odgovorili na to pošteno vprašanje! — V Kopru ni niti jednega delavca, za to pripravnega! To znamo mi iz gotovega vira! Seveda, ta odgovor velja tako za Koper, kakor tudi za vso okolico. — Torej niti jednega delavca ni dobiti na vsej Kopersčini in v okolici, ko mi vemo, da jih je samo v Kopru nad 200, ki bi radi kaj zaslužili, med temi jih je vsaj 60, ki imajo volilno pravico v Pomjano. Zapomnite si to dobro, volilci iz Kopra! Sedaj vas ne poznajo, a videli bodete, kako vas bodo poznali pred občinskimi volitvami v Pomjano. In vi pojdete še znjimi? — Upamo, da niste več tako kratkovidni! — In vi volilci na Pomjansčini, to so vaši prijatelji, ki vam odjedajo in trgajo kruh in zaslužek izpred ust! Sedaj so se pokazali koperski gospodje, da so res vaši „prijatelji“; a kaki prijatelji? Taki, da vam niti ne privoščajo, da bi ob zimskem času, ko doma ne bodej dela, zaslužili kaj za svojo ubogo družino! Letina boje slaba, bojite se (ne brez vzroka), da ne bodete mogli preživeti svojih družin čez zimo. Upali ste, kakor vemo, da si kaj prislužite na železnici; in — sedaj? Prav vaši „prijatelji“ vam ne privoščijo tega zaslužka.

Vi Gažonci in Krkavčani, ki toli ljubite svoje „prijatelje“ v Kopru, ter greste za njimi slepo čez „dri in strn“, tudi vi že stradate kruha; poglejte jih sedaj gospodo, kako skrbje za vas! Seveda, vi poslušateraje svojega Bigattija, ki vam napolni ušesa za dober — denar! — Lepo bode to, ko bodele morali gledati, kako bodo tujci (forešti) mesece in mesece služili lepe denarje, a vi bodete hodili pred hiše vaših „prijateljev“ in požirali slino! Niti vaši „prijatelji“, katerim tako zvesto služite o vsakih volitvah, vam ne privoščijo, da bi si kaj prislužili vsaj za potrebe davke. — In ti „Mohamed“ iz Brečev, sedaj stopi med svoje verne Pučarje in povej jim, kako lepo koperski gospodje skrbje za nje! Seveda, ti imaš dober zaslužek, tebi bi ne bilo treba kopati trde zemlje, ker ti c. kr. erar že tako preveč plača za tvoje — saj veš kako mišljenje. Ako si toli pošten mož, skliči še enkrat svoje poslušalce in povej jim resnico, ne laži pa, da je bivši župan Bellč pojedel 4000 gld., kakor si lagal nedavno. Skaži in potem govori, ako ne, govoril bodeš drugod!

Pripomniti moramo še, da sta bila baje na dan prvotne volitve IV. kurije v Pomjano tudi dva svetovalca občine Koper, dr. Bennati in dr. Longo. Če so res volilci na Pomjansčini njuni prijatelji, zakaj jim pa sedaj nista po-

magala de dobrega zaslužka? Odgovorita! Seveda, bodimo odkriti, vi jih rabite samo za volitve, ako pa jim je treba pomagati do dobrega zaslužka, jim obračate hrbet. Za volilce, nevedne kakor so, velja pred volitvami: „benedetti nostri amici“, a po volitvah: „fuora sciavo!“ — Taki so vaši „prijatelji“, koperski gospodje!

Mi pa se drznemo vprašati slav. c. kr. okrajno glavarstvo, ali bode molčalo k temu?

In gospodje poslanci istrski! Tudi ta slučaj naj pride na vrsto na vseslovenskem shodu v Ljubljani. Visoka vlada mora upljivati na to, da doboje naši ljudje poštenega zaslužka pri novi železnici. — Kaj tudi tu bode ukazovalo par sitih Kopersčanov?!

Vi cenjeni čitatelji, ne čudite se, da se tudi v Kopru in po okolici množe socijalni demokratje! Ni čudno!

Ako nam dovolite, gosp. urednik, posvetimo ljudstva v kratkem še bolj natanko, kakšni so njegovi „prijatelji“ v Kopru! — Za danes naj zadostuje to! (Prosimo! Ustreženo bode vsikdar nam in našim čitateljem. Ured.)

S Krasa, 26. avgusta. (Izv. dop.) V vašem cenj. listu je bilo čitati, da je Njeg. Veličanstvo, presvitli cesar, podelil zlati križec s krono za služge staremu možu poštenjaku, gosp. županu in deželnemu poslancu Antonu Muhi v Lokvi.

Danes mu je gosp. grof dr. Schaffgotsch, c. kr. okr. glavar, pripel zlat križec. Na tej slavnosti bili so navzoči njegovi bližnji sorodniki, prijatelji, znanci, ves cestni odbor Sežanski, občinski odborniki, okrajni sodnik, davčni in šolski nadzornik, okrajni zdravnik, več duhovnikov, učiteljev in več naroda.

Točno ob 10. uri zbrali so se v vrtu, z narodnimi, deželnimi in cesarskimi zastavami odičenem; in c. kr. okrajni glavar je ogovoril odlikovanca temi-le besedami:

„Gospoda moja!

Često se sliši iz ust popotnikov, ki so pred kakimi 20 leti prvokrat obiskali naš Kras in ki ga zopet obiskujejo dan danes, da skoraj ni več spoznati starega Krasa, da ni več videti te žalostne puščave iz goljave, da se je takorekoč omladil Kras, da je postal iz sivega starčka krepek mladenci v lepi zeleni obleki, s katero se pokriva proti ostri sapi neusmiljena burje.

Če je tudi v takem govoru nekaj one običajne poetične navdušenosti popotnikov, ki rada pretirava, vendar pa ne more nobeden prigovarjati resnični trditvi, da se je tekom zadnjih 20 let mnogo, da, zelo mnogo storilo za pogozdovanje Krasa, posebej v našem okraju.

Odkar obstoji deželni zakon iz leta 1883., pripada seveda glavna naloga deželni komisiji v Gorici, katera privoljuje vsako leto izdatnih svot iz svojega zaloga za nove gozdne nasadbe. Pa že poprej, nego se je izdal omenjeni zakon, nego se je sestavila posebna deželna komisija, so si nekateri pametni in previdni občinski predstojniki v našem okraju prizadevali z hvalevredno vztrajnostjo za pogozdovanje in so poučevali občinarje o veliki koristi, ki jo bodo enkrat imeli od gozdnih nasadeb.

Ti možaki so bili pravi prvoborniki za pogozdovanje, ki so ravnali in pripravili pot delovanju sedanje komisije.

Jeden izmed najimenitnejših teh prvobornilcev v našem okraju je častiti g. župan Anton Muha. Komur je znano, kakšne težave so iz začetka ovirale vsako pogozdovalno podjetje, kako napačno menenje in govorjenje je bilo takrat razširjeno med ljudstvom, češ, da nasajena občinska zemljišča preidejo v državno lastnino, da bodo nasadbe zaprte za zmira, da občinarji ne bodo imeli nikdar nobenega užitka itd., le-to pravim, komur je vse to znano, zamore v polnem obsegu oceniti in pripoznavati delovanje onih možakov, ki se niso dali vstrašiti po težavah in uporu, ampak vro se lotili dela in tudi dosegli primeroma velikih vsehov.

Občina Lokev je postala pod vodstvom g. A. Muhe prav vzgledna in uzorna občina, kar se tiče vsehov pogozdovanja.

Naj omenim le na kratko, da tekom zadnjih 20 let se je pogozdilo v občini Lokev več nego 118 hektarov ali 205 oralov na občinskih zemljiščih in da se je nasadilo na tem površju več nego 1,800.000 sadik v tej dobi. To je gotovo velikansko delo z

ozirom na število tukajšnjega prebivalstva in na druge krajne razmere.

Vsi strokovnjaki gozdne kulture, kakor n. pr. lani tudi udje Kranjsko-Primorskega gozdnega društva, so kaj občudovali lepe nasadbe v tukajšnji okolici in s pravim veseljem pogledali gozdni naraščaj na hribih, kjer je bilo poprej večinoma le golo kamenje. Pa kaj govorim o priznanju strokovnjakov in o pohvali drugih izletnikov?

Njegovo Veličanstvo naš presvitli cesar in vladar so sami dokazali najvišje priznanje s tem, da so Vam, častiti g. župan, podelili zlati križec s krono vsled Vaših zaslug za pogozdovanje Krasa. Izročam Vam torej danes to znamenje Najvišjega priznanja in upam in voščim, da je bode te nosili na prsih še mnogo, mnogo let v svojo osebno čast, v čast svoje družine, v čast občine Lokev, v čast vsega okraja, katerega zastopate v deželnem zboru.

Gospóda moja! Ko se spominjamo o današnji slovesni priliki našega premilostljivega vladarja, ki je posvetil vse svoje narode z jednako, prav očetovsko ljubeznijo, potem vnama nas gotovo vse, brez izjeme, iskrena želja, naj ohrani Bog Vsegamogočni Njegovo apostolsko Veličanstvo do skrajne meje človeške dobe v blagor vsem avstrijskim narodom. Bog ohrani, Bog živi našega presv. cesarja Frana Josipa I. Živio, živio, živio!

Zbrani so vsi navdušeno zaorili iz udanega svojega srca trikratni „Živio“ cesarju.

Na to se je ves ginjen, z lepimi besedami zahvalil slavilencec, g. A. Muha. Da po podeljenem mu odlikovanju, tako je zagotovil vse navzoče, hoče i nadalje posvetiti vse svoje moči v dušni in telesni blagor svoje občine, okraja in svojega milega in ljubljene slovenskega naroda, in pozval je vse navzoče na skupno delovanje v prosep blaginje naroda ter zaklical trikratni „živio“ Njegovemu Veličanstvu.

Vsi navzoči so mu čestitali. S solzami v očeh in ginjen zahvaljeval se je slehernemu posamičniku. Na bogatem obedu in v veseli družbi vrstila se je napitnica za napitnico. Rodoljubi niso tudi pozabili prekoristne družbe sv. Cirila in Metoda, za katero se je nabrala precejšnja svota, na čemer gre zahvala dražestni gospici M. Muhovi.

Politiške vesti.

TRSTU, dne 30. avgusta 1897.

K položaju piše „Politik“ ozirom na to, da se jutri snidejo načelniki desnice: „Nemško novinstvo lahko razvidi iz tega, da je stvar vendar resna s sestankom parlamentarne komisije, in nadejati se je, da se kmalu umakae drugim čutilom tista brezbriznost obstrukcijskih glasil ozirom na našo zahtevo do vlade, da naj vendar enkrat opusti tisto nesrečno dvojno igro“. Dopisnik „Politike“ povdarja na to, da je res opaziti, da je nemško-liberalno časopisje jelo pisati nekoliko blažje, ali radi tega se ni smeti nadejati ničesar, kajti, ako bi med liberalci tudi res jeli soditi (nekoliko treznejše, pa bi to gibanje kar hkratu zadušili neizprosni radikali. Taka je narav obstrukcije, a dopisnik praškega lista beleži nekakim zadovoljstvom, da so tudi vladni krogi jeli pravilneje soditi o obstrukciji. Bodemo videli! Najznačilneje pa se dopisniku vidi dejstvo, da so kar hkratu potihnili glasovi o krizi, kakor hitro se je grof Badeni povrnil iz Isla. S tem je res utrjena splošna sodba, da grof Badeni uživa popolno zaupanje krone in da mu je stališče trdneje, nego kedaj poprej. Saj že „Neue Freie Presse“ pravi zlobno: Kdo bi mogel vedeti, kaj je prinesel grof Badeni seboj iz Isla. Le to jedno je menda gotovo, da je prinesel seboj samega sebe, svoj portfelj. To je: Badeni ostane! Mi smo že povedali svoje menenje, zakaj je grof Badeni na trdnem. Po naših nazorih moč Badenija v sedanjih (trenotkih) ne sestoji toliko v soglaju z drugimi činitelji glede poti, katero bode morala hoditi vlada v bodočnosti in zlasti z ozirom na nemško upornost, ampak v dejstvu, da bi značilo to kapitulacijo avtoritete pred anarhijo, ako bi se moral grof Badeni umakniti v teh kritičnih trenotkih.

Dunajski listi pripovedujejo, da je veliki knez Weimarski pisal pismo cesarju Franu Josipu o jezikovnih naredbah za Češko. To da je napravilo globok utis na političke kroge. Naš priprosti razum nam pa pravi, da to važno jezik. vprašanje se

more rešiti, kakor zahtevata interes države in pravica, ne pa, kakor bi si želel knez Weimarski! Koliko časa bode še trajalo to nemško utikanje v avstrijske stvari?

O dovtipu „Osservatora“ pišejo tudi slovenski listi. Iz vseh izjav je razvidno, kako grozno so se osmešili italijanski listi, ko so si mogli domisljati le jeden sam trenotek, da je sploh možno, da bi vlada in stranke avstrijske poverile nalogo miriteljev, njim, Italijanom. Pa tudi nov dokaz imamo sedaj, kako grozno najvno je to italijansko ljudstvo, kateremu ponujajo vodje prav to, kar se jim zljubi. Gospóda nočejo in nočejo razumeti, kar smo jim povedali že tolikokrat, da so le velika ničla, ki nima nikacega pomena, ako ne stoji jednjoka pred njo. Ulogo ničle igrajo, stoječe za jednjoko, pa si domisljajo, da so oni vsa svota. Gorje stranki, ki ne pozna sama sebe in ki v nerazumevanju stvari precenja svojo moč. Taka stranka so naši Italijani. Negovani v naročju slavni avstrijskih vlad menijo res, da so Bog ve kaj. V tej domisljivosti svoji so se osmešili nesmrtno. Niti nemška glasila niso smatrala resno misel, ki se je izlegla v „Osservatoru“ in ki je povsem zmešala glavo „Piccolu“ in družbi.

„Slovenski Narod“ piše med drugim:

Za sodnika se ponujajo torej Italijani mej Čehi in Nemci ter mej vlado in Nemci. Sodnik pa more biti le moder, nepristranski in od obeh strank jednako spoštovan mož.

Se-li pa more reči to o italijanskih poslancih? Modrosti, zlasti politične, niso pokazali doslej nobene, zato tvorijo v parlamentu le število. Da bi bili nepristranski, tega ne verjame nihče. Fanatično sovraštvo do vsega slovanskega jim polni um in srce, zagrizeno proganjanje in zatiranje slovanskih pravic označuje vse njihovo delovanje. No, tudi napram Nemcem ne poznajo načela ravnopravnosti. Ne zaupa jim zato nihče, in ako se združijo od slučaja do slučaja Italijani in Nemci, je ta vez vedno le sovraštvo do Slovanov. Italijani ne uživajo torej nikjer onega spoštovanja, ki bi jim podajalo avtoriteto sodnika, čegar izreku bi se obe stranki uklanjali.

Z najhujšim nasilstvom, z brutalnimi napadi na Slovence in Hrvate, s poboji slovanskih volilcev, s terorizmom in podkupovanjem so dospeli italijanski poslanci do svojih mandatov. In te poslance naj bi priznali slovanski bratje Čehi za sodnike v v njih stvari?!

„Slovenec“ pa pravi:

Čehi in žnjimi vred ostali Slovani bi gotovo ne bili veseli takih posredovalcev, kajti le prepogostokrat so že pokazali, da se ravno zelo zanimajo za slovensko-nemški prepir in da jih še nikdar ni bilo opaziti na strani Slovanov. Iz te moke Slovani ne maramo kruha.

Nemiri tu, nemiri tam. Ako bi se iskalo po uzrokih, iz katerih izvira vse to nezadovoljno vrvenje, težko bi se našli vedno pravi, kajti znano je, da nezadovoljstvo v pojedincu, a tudi v celem narodu požene svojo kal dostikrat iz navidezno popolnoma neznatih vzrokov. Tako je z nemiri v Evropi, kjer je iz možne sebičnosti pojedinega, v javnosti merodajnega faktorja narastlo silno nezadovoljstvo med ljudstvom. In naj narod živi še tako mirno in zadovoljno, vzkipi vendar, ako se mu začne šepetati to in ono, kakor: ti si nesrečen, ti si teptan, ti si premalo mogočen itd. Tako šepetauje izvira prav mnogokrat od ljudi, katere žaljena sebičnost žene k „maščevanju“, ali baš ta sebičnost tira do častihlepnosti in do iz iste izviraajočega ščuvanja ljudske mase. Ta masa pa je v vseh slučajih orodje, katere se poslužujejo taki sebični pojedinci.

Od kod izvira narodno nezadovoljstvo v Avstriji? Od častihlepnosti in žaljene sebičnosti brezsrčnih Bismarcko-čev! Od kod izvira neugasno sovraštvo med Francijo in Nemčijo? Od častihlepnosti istega Bismarcka!

Podobni motivi nemirov utegnejo biti tudi po drugod. V Indiji je lakomost in častihlepnost v prvi vrsti Angličje same na sebi, posebej pa še njenih činiteljev v Indiji uzrok tamošnjim nemirov, ki utegajo postati usodepolni za nepregledni čas. Podobno je na Kubi, podobno v Argentini, Uruguayu in drugod v onem novem svetu. Iz sebičnosti jednega izira nezadovoljnost drugega, jeden tlači, zatira, da bi dvignil sebe, drugi se brani in posledica je peboj.

Kakor se doznaje iz poročil došlih iz združenih držav, začelo je vrti na več krajih. V državi Uruguay je vstalo ljudstvo proti vladi in posledica je bila: umor predsednika Borde. Ustaši hočejo iztrgati deželo dosedanji oblasti in pri tem daje izdatno podpira argentinska država. Kaj bode konec? Morda ugasne plamen ustanka tu, da se zaneti zopet drugod.

Ker pa je človeštvo nezadovoljno že na vseh koncih in krajih in ker se čuti, kakor bi uplivala nanj že notranja sila našega, v zadnjih letih povsodi nemirnega planeta, se niti izračunati ne da, kedaj pride do ugodnega zaključka vseh socialno-političnih prekucij.

Krečansko vprašanje. Dne 24. se je sešla narodna zbornica. Nastali sti dve stranki. Jedna je za to, da se vsprejme poludena samouprava, druga radikalneja pa zahteva, da se turški vojaki umaknejo s Krete, dokler ne bode poravnau grško turški spor. Sklenili so s 60 proti 12 glasom, da se admiralom predloži spomenica, da zbornica vsprejme avtonomijo. — Ker smo že omenili gori grško turški spor, bodi omenjeno tu, da mir še ni sklenjen, ker se vlasti ne morejo sporazumeti glede garancije, ki naj bi jo dala Grška za točno poplačanje vojne odškodnine.

Različne vesti.

Vseslovenski shod. Pripravljalni odbor je sklenil v svoji seji dne 28. t. m., da se bode vseslovenski shod vršil dne 14. septembra t. l. in sicer se prične ob 9. uri dopoldne.

Čujte, kake zaveznike ima Avstrija! Pišejo nam iz Pulja: V rokah imamo pismo nekega mornarja. Pisal je svojemu očetu iz Sude dne 19.8.97. Med drugim piše tudi to zanimivo vest:

„Anlässlich des Geburtsfestes S. M. unseres Kaisers waren hier im Auslande sehr schöne Decorationen. Die Infanterie-Kaserne war beim Tag ganz mit flaggen und Grünzeig geschmückt in der Nacht mit Lampions. Die Schiffe: Cyklop, Komet, Torpedoboote Star und Krähe waren ebenfalls mit Lichtern beleuchtet. Wir musten den Ganzen Salut abgeben, da Cyklop keine Geschütze hat und Maria Theresia sich in Cauea befindet. Von anderen Nationen haben alle den vorgeschriebenen Salut geleistet, nur der einzige Italiener nicht.“ itd.

To bi značilo po priliki: „O priliki rojstnega dne Nj. Vel. našega cesarja bile so tu v inozemstvu jako lepe dekoracije. Infanterijska vojašnica bila je po dnevu vsa v zastavah in odičena zelenino; po noči pa razsvitljena. Brodovi Cyklop, Komet, Star in Krähe bili so tudi razsvitljeni nebrotimi svetiljkami. Mi smo morali sami dati ves salut ker Cyklop nima topov, Maria Theresia je pa v Kaneji. Brodovje vseh drugih narodov je dalo predpisani salut, samo edini Italijan — ne!“

Tako se glasi torej pismo priprostega vojaka. Mi se pa vprašamo v čudu, ali je to mogoče, da se zaveznik Avstrije ponižuje tako daleč in prireja tako demonstracijo v očigled vsemu izobraženemu svetu. Kje je tu diplomatska taktika, kje omika, kje zavezniška solidarnost? — Pa čemu vprašujemo toliko? Vprašali bi pač radi našo diplomacijo ne, ne, ne smemo vprašati, kakor bi hoteli, ker želimo, da te vrstice dobe v roke tudi cenjeni čitatelji in ne samo drž. pravdnik. Upamo da si to dobro zapišejo za uho naši merodavni krogi. Saj jim kažejo dogodki v Petrogradu, kakega vedenja smemo zahtevati od svojih zaveznikov!!! Torpedomeister.

Pevsko društvo „Skala“ v sv. Križu je imelo minolo soboto svoj občni zbor. Udeležba je bila živahna. Poročili tajnika in blagajnika sti se odobrili. V novi odbor so bili izvoljeni: Ivan Tence predsednikom; Ivan Košuta tajnikom; Lorenc Tence blagajnikom; Jakob Sedmak, Jožef Košuta, Martin Maganja, Anton Bogatec, Ivan Fabris, M. Sedmak odborniki; Josip Tence st., Ivan Tence, Josip Tence ml., namestniki. Ivan Sedmak, Ivan Košuta in Anton Kralj pregl. računov. Vse zborovanje se je vršilo v najlepšem redu, kar smemo smatrati kakor dobro znamenje za bodočnost društva. Novemu odboru, in zlasti njega predsedniku, polagamo na srce, da bodo z vso brigo delovali za povzdigo naše „Skale“.

Društvo „Pravnik“ v Ljubljani napravi letos svoj izlet v Kamnik dne 5. septembra t. j. prihodnje nedeljo. Odbor vabi vse domače in zunanje

